

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в Освенцеми (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)

**IV Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”**

6-7 квітня 2022 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 квітня 2022 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 6-7 квітня 2022 р.). – Мукачево: МДУ, 2022. – 272 с.

***Відповідальний за випуск:** ФЕЄР Оксана – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму, відповідальна за наукову роботу кафедри.*

***Технічний редактор:** ТОВТ Тетяна – к.е.н., доцент.*

У збірнику тез за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>

© Мукачівський державний університет, 2022
© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2022

Коломієць Д.В., Уманців Г.В. Ідентифікація прав на об'єкти інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів з метою оцінки	110
Крамський С.О. Інтеграція агропродовольчих хабів до глобальних ринків логістичних ланцюгів вартості	113
Кривун М.В. Стратегічні напрями підвищення економічної ефективності молокопереробних підприємств	114
Курепін В.М. Роль штучного інтелекту в управлінні персоналом та професійними ризиками на підприємствах	118
Лизанець А.Г., Бабинець А.В. Управління кадровими ризиками в організації	121
Лизанець А.Г., Ремета М.М. Прогресивні методи оцінювання персоналу	123
Лизанець А.Г., Скуба А.М., Садіков Д.А. Мотиваційні основи управління продуктивністю роботи торгового персоналу	126
Лизанець А.Г., Турок Я.М. Управління збутовими ризиками підприємства в умовах нестабільності бізнес-середовища	129
Мазуркевич О.П., Драч Я.В. Проблеми та перспективи розвитку музейного туризму	131
Мазуркевич О.П., Кирилішена Т.В. Управлінська праця: її особливості в умовах сьогодення	133
Маслиган Р.М. Сутність категорій кіберспортивний клуб та клубна система кіберспорту	137
Микуланинець С.І. Теоретичні основи управління людськими ресурсами в умовах крос-культурного середовища	138
Овод Л.В., Марківська А.А. Дослідження зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на формування амортизаційної політики підприємства	140
Проскура В.Ф., Гурзан Н. Основні завдання та функції аналітичного забезпечення антикризового управління підприємством	142
Росола У.В., Росола О.А. Цифровізація як чинник розвитку управління підприємством	145
Туль О. Проблеми функціонування комунальних підприємств в сучасних умовах та шляхи їх вирішення	146
Хаустова К.М. Роль цифрових технологій у забезпеченні адаптивності управлінських систем	148
Хаустова К.М., Воробок А.Р. Ресурсне забезпечення підприємств в умовах турбулентності	150
Шашовець Й.П. Оцінювання схильності до ризику системи управління підприємством	153
Шуванова О.В., Бондаренко В.С. Теоретичні підходи до аналізу товарної стратегії фармацевтичної компанії	155
Юрик М. ABC/XYZ-аналіз як засіб управління асортиментом торговельного підприємства	156

зусиллями науковців і потребує цифрового розвитку всіх сфер життєдіяльності та формується на основі досягнень інформаційно-комунікативного суспільства та інформаційної культури особистості.

Список використаних джерел:

1. Хаустова К.М., Мельник Я.В. *Індикатори стратегічного контролю як складова цифрового менеджменту підприємства. Бізнес-інформ. № 10 . 2021. С.351-357, с.356*
2. Янголь Г.В. *Обґрунтування доцільності цифровізації бізнес-моделей підприємств металургійної галузі як основи забезпечення результативності їх діяльності. Бізнес Інформ. 2018. № 10. С. 354–362.*
3. Миколюк О. А., Бобровник В. М. *Управління підприємством в умовах діджиталізації економіки. Вісник Хмельницького національного університету. № 4 . 2021. С.142-146*
4. Городиський М.П., Захаров Д.М., Орлов І.В. *Вплив COVID-19 на трансформацію економіки та бухгалтерського обліку. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Вип. 3 (47)2020. С. 14-22.*

УДК 338.22

ХАУСТОВА К.М.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму,

БОРОБОК А.

здобувач ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»,
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве, Україна

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

Безперервне забезпечення операційної діяльності підприємства ресурсами необхідної якості та кількості є однією з основоположних функцій управління та запорукою ефективності господарської діяльності. Особливої актуальності проблеми ресурсного забезпечення набувають в умовах турбулентності та невизначеності, що породжені широкомасштабною війною в якій опинилася наша країна через військову агресію Російської федерації.

За підрахунками Кабінету міністрів України, загальні втрати, спричинені війною, перевищать попередніми підрахунками 1 трлн. доларів у найближчі роки. Усього за місяць військових дій Україна зазнала величезних втрат насамперед людського потенціалу, знищено значну частину енергетичного та промислового потенціалу. Серед додаткових проблем що стосуються ресурсного забезпечення можна назвати порушення логістичних маршрутів, через які постачається сировина, товари, інші матеріально-технічні ресурси, суттєве скорочення фінансових та інвестиційних можливостей підприємств. В умовах соціальної, економічної та безпекової турбулентності також стає неможливим прогнозування подальшого розвитку економічних процесів та наслідків, що у свою чергу, суттєво ускладнює формування та реалізацію договірних стосунків з постачальниками.

Наразі, Уряд готує План відновлення України та архітектуру Фонду відновлення, що включає такі напрями:

- підтримка поточного функціонування України - економіка воєнного часу;
- відновлення економіки після воєнних дій - швидке відновлення критичної інфраструктури та послуг;

- подальший розвиток та модернізація України - заходи, спрямовані на стійке, швидке та стає зростання [1].

Водночас, для підтримки економіки в умовах воєнних дій та післявоєнний період важливим є забезпечення ефективного функціонування підприємств на територіях, що не знаходяться у зонах бойових дій. У цьому контексті постає завдання розроблення максимально адаптивних стратегій ресурсного забезпечення підприємств для підтримки їх функціонування у середньостроковій перспективі.

Ринкова турбулентність визначається змінами в ринковій кон'юктурі. Її формування безпосередньо залежить від глобальної турбулентності, яка, визначаючи макроекономічні тренди, формує кордони, в межах яких може рухатися конкретний ринок. Турбулентність в економіці можна визначити як швидкі, не прогнозовані, контрастні зміни, на які важко впливати засобами державного регулювання. Головним інструментом керівництва в таких умовах є управлінські рішення, що спираються на якісну та актуальну інформацію.

Під ресурсним забезпеченням діяльності підприємства науковці Феєр О.В. та Дрозд М.В. розуміють « сукупність (комбінацію) ресурсів необхідних підприємству для здійснення господарської діяльності із задіянням (формуванням) управлінського механізму, що забезпечить ефективне використання ресурсів і задоволення суспільних і особистих потреб» [2, с. 223].

У залежності від виду економічної діяльності, сфери функціонування та інших виробничих і невиробничих чинників підприємство застосовує ресурси у різних пропорціях для забезпечення функціонування і розвитку. Ефективне забезпечення ресурсами потребує їх класифікації та виділення груп ресурсів, що є критичними для розвитку підприємства. Зокрема, у наукових джерелах виділяють такі види ресурсів:

1) За походженням виділяють первинні та вторинні ресурси;

2) За вичерпністю всі ресурси можна розподілити на вичерпні та невичерпні. Вичерпними є такі ресурси, які при їх видобутку і використанні не відтворюються природою або відновлюються в терміни, значно більші у порівнянні із швидкістю їхнього використання. Ресурси, існування яких необмежене часом, називаються не) вичерпними ;

- за доступністю до використання ресурси можна розділити на доступні, резервні та недоступні;

- за характером використання виділяють ресурси одно, цільового та багатоцільового призначення;

- за способами використання виділяють споживані ресурси (повністю споживаються в ході їхнього використання, втрачаючи свою матеріально-речову форму), застосовувані (можуть використовуватися протягом тривалого часу, не змінюючи своєї матеріально-речової форми);

- за можливістю залучення до господарського обігу природні ресурси можна поділити на дійсні (реальні) та можливі (потенційні);

- за фізичним змістом пропонуємо виділяти матеріальні, технічні, трудові, фінансові та інформаційні ресурси [3, с.30].

У контексті можливої адаптивності системи підтримки ресурсного потенціалу в нестабільних і не прогнозованих умовах, ресурси варто поділити на мобільні та немобільні з виділенням для кожної групи окремих сценаріїв для їх забезпечення підприємства. До мобільних ресурсів відносяться насамперед ресурси, що можуть вільно переміщуватися між різними регіонами і територіями, тобто є не локалізованими на певній території. До таких ресурсів насамперед можемо віднести: інформаційні ресурси, фінансові ресурси та у деякій мірі трудові ресурси. До немобільних ресурсів відносять насамперед локалізовані природні ресурси, виробничої площі, обладнання, земельні ресурси.

Багато вітчизняних підприємств у зв'язку з проведенням військових дій змушені тимчасово переміщуватися з одних регіонів до інших для продовження своєї економічної діяльності. Тому, для підприємств у структурі ресурсів яких переважає мобільна складова, стратегія переміщення виробничого потенціалу є однією з актуальних стратегій, що базується на можливостях використання власних та залучення додаткових ресурсів.

Ефективне ресурсне забезпечення підприємства в умовах нестабільності та ринкової турбулентності потребує також створення адаптивних систем управління. Механізм адаптивного управління підприємством у конкурентному середовищі є сукупністю принципів, інструментів і технологій ухвалення і виконання управлінських рішень. Їх прийняття визначається інформаційною системою підприємства, що визначається як єдиний комплекс програмно-технічних і організаційних рішень, здатний накопичувати інформацію про стан справ на підприємстві, що охоплює виробничі, технологічні, фінансові, логістичні, маркетингові, кадрові та інші процеси, об'єднуючи всі підрозділи підприємства в єдиний інформаційний простір [4, с.188].

До основних принципів, на яких базується побудова адаптивних систем управління, є такі:

1. Принцип необхідного розмаїття: розмаїття системи управління має бути не менше розмаїття самого об'єкта управління. Згідно з даним принципом адаптивні системи застосовуються для управління тими об'єктами, для яких не існує стаціонарного закону управління, який забезпечує досягнення мети для завдань різного рівня складності, що виникають при управлінні розвитком реального сектора економіки. При цьому чим більш складними є характеристики об'єкта управління, тим складнішою має бути система управління ним.

2. Принцип дуального управління: управлінські дії мають двоїтий характер – безпосередній вплив на об'єкт управління з метою стимулювання його розвитку та дослідження закономірностей розвитку об'єкта з метою підвищення якості управлінських рішень у майбутньому. Реалізація цього принципу в адаптивних системах управління втілюється через постійне накопичення знання про особливості об'єкта управління.

3. Принцип зворотного зв'язку: фіксація характеристик об'єкта управління та їх змін під впливом управлінських рішень через канали зворотного зв'язку. Реалізація даного принципу дозволяє впроваджувати безперервний моніторинг стану об'єкта управління [5. 176 с.].

Таким чином, об'єктивною необхідністю системи ресурсного забезпечення підприємства в умовах турбулентності є формування максимально адаптивного потенціалу, що базується на децентралізації повноважень, якісній системі інформаційно-аналітичного забезпечення, кадрових ресурсів здатних до швидкого сприйняття змін та реалізації адаптивних рішень а також приведення матеріально-технічного потенціалу до найбільш мобільної форми з використанням сучасних технологій у сфері логістики.

Список використаних джерел:

1. Урядовий портал. <https://www.kmi.gov.ua/news>
2. Феєр О.В., Дрозд М.В. Теоретичні основи ресурсного забезпечення діяльності підприємства. *Економіка і суспільство*. Випуск 6. 2016. С.220-224
3. Верховглядова Н. І., Письменна О. Б. Класифікація ресурсів та її значення для управління ресурсозбереженням. *Інвестиції: практика та досвід* № 16. 2015. С.27-31
4. Ждаміров Є. Ю. Адаптивна система управління підприємством. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. №4. 11. С.189-192
5. Адаптаційний потенціал забезпечення стійкого функціонування реального сектора економіки України в умовах глобальної нестабільності: кол. моногр. за ред. М. О. Кизима. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>